

Anton Špendov – ne samo čast, ampak tudi velika odgovornost

Mineva leto dni, odkar smo se čebelarji na domačem pokopališču na Breznici poslovili od dolgoletnega predsednika ČD Antona Janše Breznica g. Antona Špendova (1924–2011), ki je društvo vodil polnih 31 let, vse od leta 1968 do 1999.

Čebelariti je začel leta 1945 v domačem čebelnjaku, postavljenem v njegovi rojstni vasi na Spodnji Dobravi pri Kropi. Kmalu po preselitvi v žirovniško krajevno skupnost leta 1954 si je postavil svoj prvi čebelnjak in tako se je nadaljevala njegova bogata čebelarska pot.

V letih, ko je bil zaposlen v bližnji Hidroelektrarni Moste, se je s čebelarstvom ukvarjal bolj ljubiteljsko, po včlanitvi v ČD Antona Janše pa je temu hobiju namenil veliko več časa in kmalu postal tajnik društva. G. Špendov je bil človek, ki je hotel stvari spoznati čim bolj široko, zato je tudi v svojem čebelnjaku opazoval življenje in vedenje čebel ter tako spoznaval, da čebelarjenje ni samo točenje medu, ampak veliko več. Zavedal se je pomembnosti čebel v naravi, prav tako pa tudi, da moramo o čebelah, njihovem življenju v naravi in medsebojni odvisnosti vedeti veliko več, če hočemo uspešno čebelariti. Njegovo zavzetost za pravilno vzrejo čebel so kmalu spoznali domači čebelarji in ga leta 1968 izvolili za predsednika družine. Novo funkcijo in zaupanje domačih čebelarjev je vzel zelo resno in odgovorno. Zavedal se je, da samo znanje lahko prispeva k boljšim rezultatom, zato je navezoval stike s priznanimi čebelarskimi strokovnjaki v Sloveniji ter spodbujal člane društva k dodatnemu izobraževanju in k povezovanju z drugimi slovenskimi čebelarji.

Bil je eden izmed vodilnih organizatorjev I. tabora slovenskih čebelarjev, ki ga je v Glenci nad Breznico skupaj z Zvezo čebelarskih društev Slovenije pripravila tamkajšnja čebelarska družina. Kot je mogoče prebrati v tedanjem Slovenskem čebelarju, se je tega tabora udeležilo približno 4000 ljudi.

Kot predsednik društva, ki je poimenovano po Antonu Janši, se je zavedal, da to ni samo čast, ampak tudi velika odgovornost. Bližalo se je leto 1973 oz. 200. obletnica smrti Antona Janše. Bil je član slovenske delegacije v Gradcu, kjer je bilo dogovorjeno, da bodo spominske slovesnosti ob tem jubileju potekale tako v Sloveniji kot tudi v Avstriji. Na Breznici in v Augartnu na Dunaju sta bili v spomin na Antona Janšo odkriti spominski znamenji. Dokaz njegovega spoštovanja do Antona Janše in slovenske zemlje je, da je za posaditev lipe na Dunaj prinesel domačo zemljo izpred Janševega čebelnjaka

Foto: Arhiv ČD Antona Janše Breznica

Boštjan Noč, Anton Špendov, Lojze Peterle (od leve proti desni) pred Janševim čebelnjakom, maja leta 2003

na Breznici. Slovesnosti ob odkritju spominskega znamenja na Breznici se je udeležilo skoraj 5000 ljudi iz vse Slovenije in takratne Jugoslavije, pa tudi delegacije čebelarjev iz Avstrije, Nemčije, Italije in Madžarske.

Ob vsej vpetosti v delovanje društva in lokalne skupnosti pa je bila njegova največja skrb, kako najpomembnejši Janšev spomenik, to je njegov čebelnjak, ohraniti pred razpadanjem. Ni mu bilo vseeno, kaj se bo zgodilo s to čebelarsko kulturno dediščino, zato je že v začetku devetdesetih let prejšnjega stoletja spodbudil široko akcijo za ohranitev čebelnjaka tako z opozarjanjem v matičnem ČD Radovljica kot tudi na takratni Občini Jesenice. Prav njegova nepopustljivost za ohranitev Janševega čebelnjaka je pozneje obrodila sadove, tako da je Občina Žirovnica odkupila zemljišče in čebelnjak ter ga v sodelovanju s Čebelarsko zvezo Zgornje Gorjske v celoti obnovila in uredila tudi okolico.

Za svoje delo na področju čebelarstva in ohranjanja čebelarske kulturne dediščine je g. Špendov prejel najvišja priznanja Čebelarske zveze Slovenije: odličja Antona Janše III., II. in I. stopnje, ob praznovanju 90-letnice društva pa tudi priznanje domačega društva.

Čebelarji domačega ČD Antona Janše Breznica se zavedamo, da je njegova dediščina dragocena in zelo pomembna za delovanje društva, zato se ga bomo vedno spominjali s hvaležnostjo.

Franc Pfajfar